

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

22. november 2018*

Eelotsusetaotlus – Õigusaktide ühtlustamine – Tubakatoodete valmistamine, esitlemine ja müük –
Direktiiv 2014/40/EL – Artikli 1 punkt c j a artikkel 17 – Suukaudseks kasutamiseks mõeldud
tubakatoodete turuleviimise keeld – Kehtivus

Kohtuasjas C-151/17,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel High Court of Justice (England and Wales), Queen's Bench Division'i (Administrative Court) (kõrge kohus (Inglismaa ja Wales), kuninglik osakond (halduskolleegium), Ühendkuningriik) 9. märtsi 2017. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 24. märtsil 2017, menetluses

Swedish Match AB

versus

Secretary of State for Health,

menetluses osales:

New Nicotine Alliance,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: Euroopa Kohtu asepresident R. Silva de Lapuerta, esimese koja presidendi ülesannetes, kohtunikud J.-C. Bonichot, E. Regan, C. G. Fernlund ja S. Rodin (ettekandja),

kohtujurist: H. Saugmandsgaard Øe,

kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikku menetlust ja 25. jaanuari 2018. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Swedish Match AB, esindajad: *barrister* P. Tridimas ja *advokat* M. Johansson,
- New Nicotine Alliance, esindaja: *barrister* P. Diamond,
- Ühendkuningriigi valitsus, esindaja: S. Brandon, keda abistas I. Rogers, QC,
- Ungari valitsus, esindajad: M. Z. Fehér, G. Koós ja M. M. Tátrai,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

- Soome valitsus, esindaja: H. Leppo,
- Norra valitsus, esindajad: M. Reinertsen Norum, keda abistas *advocate* K. Moen,
- Euroopa Parlament, esindajad: A. Tamás ja I. McDowell,
- Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: M. Simm, E. Karlsson ja A. Norberg,
- Euroopa Komisjon, esindajad: L. Flynn ja J. Tomkin,

olles 12. aprilli 2018. aasta kohtuistungil ära kuulunud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta direktiivi 2014/40/EL tubaka- ja seonduvate toodete tootmist, esitlemist ja müüki käsitlevate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2001/37/EÜ (ELT 2014, L 127, lk 1), artikli 1 punkti c ja artikli 17 tõlgendamist.
- 2 Taotlus on esitatud Swedish Match AB ja Secretary of State for Health'i (tervishoiuminister, Ühendkuningriik) vahelises kohtuvaidluses, mille ese on suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubaka Ühendkuningriigis tootmise ja turuleviimise keelu õiguspärasus.

Õiguslik raamistik

- 3 Direktiivi 2014/40 põhjenduse 32 kohaselt:

„Nõukogu [13. novembri 1989. aasta] direktiiviga 89/622/EMÜ [tubakatoodete märgistamist ja suukaudseks kasutamiseks mõeldud teatavat liiki tubaka turustamise keelustamist käsitlevate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta (EÜT 1989, L 359, lk 1)] keelati liikmesriikides teatavat tüüpi suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubaka müük. [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2001. aasta] [d]irektiiviga 2001/37/EÜ [tubakatoodete valmistamist, esitlemist ja müüki käsitlevate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta (EÜT 2001, L 194, lk 26; ELT eriväljaanne 15/06, lk 147)] jäeti kõnealune keeld kehtima. Austria Vabariigi, Soome Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi ühinemistingimuste ja Euroopa Liidu aluslepingutesse tehtavate muudatuste kohta (EÜT 1994, C 241, lk 21 ja EÜT 1995, L 1, lk 1) artiklis 151 tehakse Rootsile sellest keelust erand. Suukaudseks kasutamiseks ette nähtud tubaka müügi keeld tuleks säilitada, et hoida ära sõltuvust tekitava ja tervist kahjustava toote toomine liitu (välja arvatud Rootsi). Muude suitsuvabade tubakatoodete puhul, mis ei ole ette nähtud massituru jaoks, on piisav kehtestada ranged märgistamist ja mõningad koostisosi käsitlevad eeskirjad, et turg ei areneks suuremaks kui tavapärase kasutamise korral tõenäoline.“

- 4 Direktiivi 2014/40 artiklis 1 on ette nähtud:

„Käesoleva direktiivi eesmärk on ühtlustada liikmesriikide õigus- ja haldusnorme, mis käsitlevad

[...]

- c) keeldu viia turule suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakat;

[...]“.

5 Selle direktiivi artiklis 2 on sätestatud:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

5) „suusuvaba tubakatoode“ – tubakatoode, sealhulgas närimistubakas, nuusktubakas ja suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakas, mille tarbimiseks ei ole vaja põlemisprotsessi;

[...]

8) „suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakas“ – kõik suukaudselt kasutatavad tervenisti või osaliselt tubakast valmistatud tooted, välja arvatud sissehingamiseks või närimiseks ette nähtud tooted, pulbrina, tükeldatuna või kombineeritult – eelkõige tooted, mis on pakitud portsjonitena kotikestesse või poorsetesse kotikestesse;

9) „suitsetatav tubakatoode“ – muud tubakatooted kui suusuvabad tubakatooted;

[...]

14) „uudne tubakatoode“ – tubakatooted, mis

- a) ei kuulu ühtegi järgmistest kategooriatest: sigaretid, isevalmistatavate sigarettide tubakas, piibutubakas, vesipiibutubakas, sigarid, sigarillod, närimistubakas, nuusktubakas või suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakas, ning
- b) viiakse turule pärast 19. maid 2014;

[...]“.

6 Nimetatud direktiivi artiklis 17 „Suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakas“ on sätestatud:

„Liikmesriigid keelavad suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubaka turuleviimise, ilma et see piiraks Austria, Soome ja Rootsi ühinemisakti artikli 151 kohaldamist.“

7 Direktiivi 2014/40 artikli 19 „Uudsetest tubakatoodetest teatamine“ lõige 1 on sõnastatud järgnevalt:

„Liikmesriigid nõuavad, et uudsete tubakatoodete tootjad ja importijad teatavad liikmesriikide pädevatele asutustele kõikidest sellistest tubakatoodetest, mida neil on kavas asjaomases liikmesriigis turule viia. [...]“.

8 Selle direktiivi artikli 24 lõige 3 on sõnastatud järgnevalt:

„Liikmesriik võib samuti keelustada teatava tubaka- või seonduvate toodete kategooria, kui selline vajadus tuleneb liikmesriigi eripärast ja need sätted on rahvatervise kaitse vajadusest lähtuvalt põhjendatud, võttes arvesse käesoleva direktiiviga saavutatud inimeste tervise kaitse kõrget taset. Sellistest siseriiklikest õigusnormidest tuleb komisjonile teatada ja esitada põhjendused nende kehtestamiseks. Komisjonil on alates käesoleva lõike kohase teate saamisest aega kuus kuud siseriiklikud õigusnormid heaks kiita või tagasi lükata, olles käesoleva direktiiviga saavutatud inimeste tervise kaitse kõrget taset arvesse võttes kindlaks teinud, kas õigusnormid on põhjendatud, vajalikud ja nende eesmärgiga proportsionaalsed ega ole suvalise diskrimineerimise vahendid või liikmesriikidevahelise kaubanduse varjatud piirangud. Kui komisjon ei ole kuue kuu jooksul otsust teinud, loetakse siseriiklikud õigusnormid vastuvõetuks.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

- 9 Swedish Match on Rootsis asutatud piiratud vastutusega äriühing, mis turustab peamiselt suitsuvabased tubakatooteid ja muu hulgas huuletubakat (*snus*).
- 10 Swedish Match esitas 30. juunil 2016 Ühendkuningriigi kohtule hagi, milles ta vaidlustas 2016. aasta tubaka- ja seonduvate toodete määruse (Tobacco and Related Products Regulations 2016) artikli 17, millega võetakse Ühendkuningriigi õigusesse üle direktiivi 2014/40 artikli 1 punkt c ja artikkel 17 ning milles on sätestatud, et „[k]eegi ei tohi toota ega tarnida suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakat“, õiguspärasuse.
- 11 Selles hakis seab Swedish Match diskrimineerimiskeelu põhimõtte seisukohast kahtluse alla direktiivi 2014/40 artikli 1 punkti c ja artikli 17 kehtivuse, kuna selle alusel koheldakse erinevalt ühelt poolt selliseid suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatooteid, mille turuleviimine on keelatud ja teiselt poolt muid suitsuvabu tubakatooteid, uudseid tubakatooteid, sigarette ja muid suitsetatavaid tubakatooteid ning elektroonilisi sigarette, mille tarbimine ei ole keelatud. Lisaks ei saa tema sõnul suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodete keeldu põhjendada rahvatervise kaalutlustega, sest praegused teadusandmed, mida ei olnud olemas nõukogu 15. mai 1992. aasta direktiivi 92/41/EMÜ (millega muudetakse direktiivi 89/622 (EÜT 1992, L 158, lk 30)), vastvõtmise ajal, tõendavad, et kõnealused tooted kuuluvad muude suitsuvabade tubakatoodetega võrreldes tervist kahjustada võivate ainete riskiskaala alumisse ossa. Peale selle ei kinnita mingid andmed oletust, et suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatooted oleks „suitsetama peibutavaks vahendiks“. Pealegi ei saa kõnealust keeldu hageja arvates põhjendada huuletubaka uudsusega, kuna uudsed tubakatooted ei ole direktiiviga 2014/40 keelatud selle artikli 2 punkti 14 tähenduses, hoolimata asjakohaste teaduslike andmete puudumisest ja nende toodete potentsiaalsetest tervist kahjustavatest tagajärgedest. Suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodete diskrimineerimist ei saa ka põhjendada sellega, et need on mõeldud laiale avalikkusele, kuna laiale avalikkusele on suunatud ka kõnealuse direktiiviga hõlmatud muud tooted, muu hulgas muud suitsuvabad tubakatooted, elektroonilised sigaretid ja uudsed tubakatooted.
- 12 Lisaks toob Swedish Match esile, et keeld viia turule suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatooteid on vastuolus proportsionaalsuse põhimõttega, sest ei direktiivi 2014/40 põhjendustest, 19. detsembril 2012 komisjoni koostatud mõjuhinnangust, mis oli lisatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu ettepanekule võtta vastu direktiiv tubaka- ja seonduvate toodete tootmist, esitlemist ja müüki käsitlevate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta (SWD(2012) 452 final, lk 49 jj), (edaspidi „mõjuhinnang“) ega ühestki muust dokumendist ei nähtu, et selline keeld oleks vajalik ja sobiv mis tahes õiguspärase eesmärgi saavutamiseks. Sellega seoses ei saa viidata ettevaatusprintsibile, kuna see keeld ei ole kooskõlas muude tubakatoodete turule lubamisega, mille mürgisus on praeguste teaduslike andmete põhjal hoopis suurem.
- 13 Seejärel väidab hageja, et suukaudseks kasutamiseks ette nähtud tubakatoodete täielik keelustamine ei ole kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega, kuna see ei võta arvesse iga liikmesriigi tegelikke olusid. Selline lähenemisviis ei ole vajalik, mida näitab asjaolu, et ka direktiivi 2014/40 endaga jäetakse liikmesriikidele teatud paindlikkus muid tubakatooteid käsitlevate eeskirjade vastuvõtmisel.
- 14 Lisaks ei selgita ei direktiiv 2014/40 ega selle kontekst põhjusi, miks suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatooteid diskrimineeritakse võrreldes muude suitsuvabade tubakatoodete, elektrooniliste sigarettide, uudsete tubakatoodete ja sigarettidega. Seega ei ole liidu õiguslooja hageja arvates täitnud ETLT artikli 296 teises lõigus sätestatud põhjendamiskohustust.
- 15 Keeld viia turule suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatooteid kujutab endast väidetavalt ka õigustamatut takistust kaupade vabale liikumisele, kuna see ei ole kooskõlas diskrimineerimiskeelu ja proportsionaalsuse põhimõtetega ning põhjendamiskohustusega.

- 16 Swedish Match osutab lisaks asjaolule, et Euroopa Kohtul ei ole veel avanenud võimalust võtta seisukohta direktiivi 2014/40 artikli 1 punkti c ja artikli 17 kehtivuse kohta, ka sellele, et 14. detsembri 2004. aasta kohtuotsus Swedish Match (C-210/03, EU:C:2004:802) ei ole põhikohtuasjas kohaldatav, kuna uued teaduslikud andmed suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodete väidetavate kahjulike mõjude kohta räägivad selles kohtuotsuses esitatud seisukohtadele vastu, sest direktiiviga 2014/40 kehtestatud eeskirjad sisaldavad olulisi erinevusi direktiivis 2001/37 ette nähtutest ja lõpuks toob ta esile, et tubakatoodete turg on selle otsuse tegemisest saadik läbi teinud suured muutused.
- 17 Tervishoiuminister leiab oma vastuväites, et Euroopa Kohtule tuleb esitada eelotsusetaotlus direktiivi 2014/40 artikli 1 punkti c ja artikli 17 kehtivuse küsimuses, põhjendades seda eelkõige sellega, et üksnes Euroopa Kohus on pädev direktiivi või selle osa kehtetuks tunnistama.
- 18 Registreeritud ühendus New Nicotine Alliance (edaspidi „NNA“), mille eesmärk on edendada rahvatervist tubakatoodetest tekkiva kahju vähendamise teel, väitis eelotsusetaotluse esitanud kohus, et keeld viia turule suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatooteid on vastuolus proportsionaalsuse põhimõttega ja rikub Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikleid 1, 7 ja 35. Nimelt ei sobivat selline keeld rahvatervise kaitse eesmärgi saavutamiseks, kuna see jätab tarbijad, kes soovivad hoiduda sigarettide ja muude suitsetatavate tubakatoodete kasutamisest, ilma võimalusest tarbida vähemmürgiseid tooteid, nagu seda tõendab elektrooniliste sigarettide edukus Rootsis ja teaduslikud andmed tubaka kahjuliku mõju kohta. Ühendkuningriigis on huuletubakas koos muude tubaka kahjulikke mõjusid vähendavate toodetega tubakatoodetest tekkiva kahju vähendamise strateegia raames siiski juba kättesaadav.
- 19 Neil kaalutlustel otsustas High Court of Justice (England and Wales), Queen’s Bench Division’i (Administrative Court) (kõrge kohus (Inglismaa ja Wales), kuninglik osakond (halduskollegium), Ühendkuningriik) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas direktiivi [2014/40] artikli 1 punkt c ja artikkel 17 on kehtetud põhjusel, et:

- i. need rikuvad liidu õiguses kehtivat diskrimineerimiskeelu üldpõhimõtet;
- ii. need rikuvad liidu õiguses kehtivat proportsionaalsuse üldpõhimõtet;
- iii. need rikuvad ELL artikli 5 lõiget 3 ja liidu õiguse subsidiaarsuse põhimõtet;
- iv. need rikuvad ELTL artikli 296 teist lõiku;
- v. need rikuvad ELTL artikleid 34 ja 35, ning
- vi. need rikuvad [harta] artikleid 1, 7 ja 35?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

- 20 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib eelotsuse küsimusega teada, kas direktiivi 2014/40 artikli 1 punkt c ja artikkel 17 on kehtivad, pidades silmas ELTL artikli 296 teises lõigus, ELTL artiklites 34 ja 35 ning harta artiklites 1, 7 ja 35 sätestatud võrdse kohtlemise, proportsionaalsuse, subsidiaarsuse ja põhjendamiskohustuse põhimõtteid.

Direktiivi 2014/40 artikli 1 punkti c ja artikli 17 kehtivus võrdse kohtlemise põhimõttest lähtudes

- 21 Eelotsusetaotluse esitanud kohus esitab küsimuse, kas direktiiv 2014/40 on vastuolus võrdse kohtlemise põhimõttega seetõttu, et sellega on keelatud viia turule suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatooteid, kuid samal on direktiiviga lubatud muude suitsuvabade tubakatoodete, sigarettide, elektrooniliste sigarettide ja uudsete tubakatoodete turustamine.
- 22 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt nõuab võrdse kohtlemise põhimõte, et sarnaseid olukordi ei koheldaks erinevalt ega erinevaid olukordi ühtemoodi, välja arvatud juhul, kui selline kohtlemine on objektiivselt põhjendatud (7. märtsi 2017. aasta kohtuotsus RPO, C-390/15, EU:C:2017:174, punkt 41).
- 23 Seoses sellega tuleb meenutada, et küsimust, kas direktiivis 2001/37 sätestatud keeld viia turule suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatooteid on vastuolus võrdse kohtlemise põhimõttega, on juba käsitletud 14. detsembri 2004. aasta kohtuotsuses Swedish Match (C-210/03, EU:C:2004:802) ja 14. detsembri 2004. aasta kohtuotsuses Arnold André (C-434/02, EU:C:2004:800).
- 24 Neis otsustes asus Euroopa Kohus seisukohale, et ainulaadne olukord, mis iseloomustab direktiivi 2001/37 artiklis 2 nimetatud suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatooteid, lubab nende erinevat kohtlemist, mistõttu ei saa tõhusalt tugineda diskrimineerimise keelu rikkumisele. Nimelt leidis ta, et ehkki suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatooted pole oma koostise või isegi otstarbe osas olemuslikult erinevad närimistubakatoodetest, on nad võrreldes viimastega erinevas olukorras, sest suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatooted, mis olid keelatud direktiivi 89/622 artikliga 8a ja uuesti direktiivi 2001/37 artikliga 8, olid uudsed nende liikmesriikide turul, keda see meede puudutas (14. detsembri 2004. aasta kohtuotsus Swedish Match, C-210/03, EU:C:2004:802, punkt 71, ja 14. detsembri 2004. aasta kohtuotsus Arnold André, C-434/02, EU:C:2004:800, punkt 69).
- 25 Samas ei ole liidu õiguslooja pärast nende otsuste kuulutamist võtnud mingeid meetmeid, millega lubataks liikmesriikide turule viia direktiivi 2014/40 artiklis 17 nimetatud suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatooteid.
- 26 Seega, kui need tooted viidaks sellele turule, jääks need endiselt uudseks võrreldes muude suitsuvabade ja suitsetatavate tubakatoodetega, sealhulgas sigarettidega, ja seeläbi oleks need noorte jaoks ligitõmbavad.
- 27 Lisaks tuleb esile tuua, et nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 73, nähtub mõjuhinnangust, mida ei ole selles küsimuses vaidlustatud, et muud kui suukaudseks kasutamiseks mõeldud suitsuvabad tubakatooted on suunatud üksnes nišiturgudele, mille kasvupotentsiaal on piiratud eelkõige nende kulukate ja osaliselt käsitsi valmistamises seisnevate tootmismeetodite tõttu. Samas on suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodetel suur kasvupotentsiaal, mida kinnitavad ka nende toodete tootjad.
- 28 Seega võimaldasid sellised ainulaadsed asjaolud suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatooteid kohelda nii muudest suitsuvabadest tubakatoodetest kui ka sigarettidest erinevalt, ilma et sellele saaks tulemuslikult tugineda kui võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumisele.
- 29 Mis puudutab väidetavat võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist tulenevalt suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodete elektroonilistest sigarettidest ebasoodsamast kohtlemisest, siis selles suhtes on Euroopa Kohus juba otsustanud, et viimatinimetatuid iseloomustavad objektiivselt teistsugused tunnused kui tubakatooteid üldiselt ja järelikult ei ole need samas olukorras kui tubakatooted (vt selle kohta 4. mai 2016. aasta kohtuotsus Pillbox 38, C-477/14, EU:C:2016:324, punktid 36 ja 42).
- 30 Sellest järeldub, et võrdse kohtlemise põhimõtet ei rikota sellega, et teatud konkreetset tootekategooriat, mida endast kujutavad suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatooteid, koheldakse erinevalt teisest kategooriast, kuhu kuuluvad elektroonilised sigaretid.

- 31 Seoses väidetava võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumisega tulenevalt suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodete uudestest tubakatoodest ebasoodsamast kohtlemisest, tuleb silmas pidada, et direktiivi 2014/40 artikli 2 lõikes 14 on määratletud „uudsed tubakatooted“ kui tubakatooted, mis viiakse turule pärast 19. maid 2014 ja mis ei kuulu ühtegi järgmistest kategooriatest: sigaretid, isevalmistatavate sigarettide tubakas, piibutubakas, vesipiibutubakas, sigarid, sigarillod, närimistubakas, nuusktubakas või suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakas.
- 32 Seega, nagu kohtujurist märkis oma ettepaneku punktis 75, et võttes arvesse uudsete tubakatoodete turuleviimise kuupäeva, ei olnud nende mõju rahvatervisele nende määratlusest tulenevalt võimalik uurida ega hinnata direktiivi 2014/40 vastuvõtmise ajal, kuigi suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodete mõju oli selleks kuupäevaks piisavalt tuvastatud ja teaduslikult tõendatud. Kuigi vastab tõele, et liidu õiguslooja kaasas uudsed tooted selle direktiivi kohaldamisalasse, tehti seda selleks, et nende mõju suhtes viidaks läbi direktiivi artikli 19 kohased terviseuuringud ja tarbimisharjumusi puudutavad uuringud.
- 33 Kuna suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodete kohta oli juba tehtud palju teaduslikke uuringuid, ei saanud neid direktiivi 2014/40 vastuvõtmisel käsitada uusetena samamoodi nagu selle direktiivi artikli 2 lõikes 14 nimetatud uudseid tubakatooteid.
- 34 Neil asjaoludel ei ole direktiivi 2014/40 artikli 1 punkt c ja artikkel 17 vastuolus võrdse kohtlemise põhimõttega.

Direktiivi 2014/40 artikli 1 punkti c ja artikli 17 kehtivus proportsionaalsuse põhimõttest lähtudes

- 35 Kõigepealt tuleb meelde tuletada, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt nõuab proportsionaalsuse põhimõtte, et liidu institutsioonide aktid oleksid vastava õigusaktiga taotletavate õiguspäraste eesmärkide saavutamiseks sobivad ega läheks kaugemale sellest, mis on nende eesmärkide saavutamiseks vajalik (7. veebruari 2018. aasta kohtuotsus American Express, C-304/16, EU:C:2018:66, punkt 85).
- 36 Mis puudutab nende tingimuste täidetuse kohtulikku kontrolli, siis on Euroopa Kohus tunnustanud liidu õiguslooja ulatuslikku kaalutusõigust talle antud pädevuse teostamisel käesoleval juhul käsitletavates valdkondades, kus ta peab tegema nii poliitilisi kui ka majanduslikke või sotsiaalseid valikuid või kus ta peab andma keerulise arvamuse või hinnangu. Seega ei ole vaja välja selgitada seda, kas niisuguses valdkonnas võetud meede oli ainus või parim võimalik, kuna selle meetme õiguspärasust saab mõjutada üksnes see, kui niisugune meede on pädevate institutsioonide taotletavat eesmärki arvestades ilmselgelt sobimatu (vt selle kohta 4. mai 2016. aasta kohtuotsus Pillbox 38, C-477/14, EU:C:2016:324, punkt 49).
- 37 Suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodete turuleviimise keelule teaduslikest ja tehnilistest asjaoludest lähtudes antava hinnangu puhul tuleb silmas pidada, et liidu kohus ei saa nimetatud asjaoludele antava oma hinnanguga asendada hinnangut, mille on andnud õiguslooja, kellele see ülesanne on pandud EL toimimise lepinguga. Liidu õiguslooja ulatuslik kaalutusõigus, mille teostamise üle tehtav kohtulik kontroll on piiratud, ei kehti mitte ainult vastuvõetavate sätete laadi ja ulatuse suhtes, vaid teataval määral ka alusandmete tuvastamise suhtes (vt selle kohta 21. juuni 2018. aasta kohtuotsus Poola vs. parlament ja nõukogu, C-5/16, EU:C:2018:483, punktid 150 ja 151).
- 38 Lisaks peab liidu õiguslooja võtma arvesse ettevaatuspõhimõtet, mis näeb ette, et kui on kahtlusi inimeste tervisele esinevate ohtude olemasolu või ulatuse osas, siis võib võtta kaitsemeetmeid, ilma et oodataks ära, et täielikult oleks avaldunud nende ohtude tegelikkus ja tõsidus. Kui väidetava ohu olemasolu või selle ohu ulatuse üle ei ole võimalik kindlalt otsustada, sest teostatud uuringute

tulemused ei ole lõplikud, kuid ohu realiseerumise korral on tegelik kahju rahvatervisele tõenäoline, õigustab ettevaatuspõhimõtte piiravate meetmete vastuvõtmist (9. juuni 2016. aasta kohtuotsus Pesce jt, C-78/16 ja C-79/16, EU:C:2016:428, punkt 47 ning seal viidatud kohtupraktika).

- 39 Neid kaalutlusi silmas pidades tuleb hinnata direktiivi 2014/40 artikli 1 punkti c ja artikli 17 kehtivust proportsionaalsuse põhimõttest lähtudes.
- 40 Käesoleval juhul tuleb märkida, et direktiivi 2014/40 artikli 1 kohaselt on sellel direktiivil kaks eesmärki: hõlbustada tubaka- ja seonduvate toodete siseturu tõrgeteta toimimist, võttes aluseks inimeste tervise kaitse kõrge taseme, eelkõige noorte jaoks (4. mai 2016. aasta kohtuotsus Poola vs. parlament ja nõukogu, C-358/14, EU:C:2016:323, punkt 80).
- 41 Mis puudutab inimeste, eelkõige noorte, tervise kaitse kõrge taseme tagamise eesmärki, siis nähtub mõjuhinnangust (lk 62 jj), et komisjon käsitles erinevaid poliitilisi võimalusi erinevate tubakatoodete puhul, sealhulgas seoses suukaudseks kasutamiseks mõeldud toodetega. Eelkõige analüüsis ta võimalust tühistada suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodete turuleviimise keeld, võttes arvesse uusi teaduslikke uuringuid, mis käsitlevad kõnealuste toodete kahjulikkust tervisele ja andmeid tubakatoodete tarbimisharjumuste kohta nendes riikides, kus on lubatud suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodete turuleviimine.
- 42 Selles osas märkis komisjon kõigepealt, et kuigi teaduslike uuringute kohaselt on suitsuvabad tubakatooted tervisele vähem ohtlikud kui suitsetatavad, sisaldavad suitsuvabad tubakatooted siiski kõiki vähi tekitavaid aineid; et teaduslikult ei ole tõendatud, et nende vähi tekitavate ainete koguse tõttu suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodes väheneks vähi tekkevõimalus; et need suurendavad surmaga lõppeva müokardiinfarkti ohtu, ja et teatud näitajate kohaselt seondub nende kasutamine rasedustüsistustega.
- 43 Seejärel märkis komisjon, et uuringud, mis viitavad sellele, et huuletubakas võib hõlbustada suitsetamisest loobumist, põhinevad peamiselt empiirilistel vaatlusandmetel ja seetõttu ei saa neid pidada määravaks.
- 44 Lisaks rõhutas komisjon, et suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodete turuleviimise keelu tühistamise otsuse mõju tubaka tarbimise kontrollipoliitikale õhutaks inimesi, kes siiani ei tarbi tubakatooteid, eelkõige noori, seda tegema, ja seega oleks selline otsus rahva tervisele ohtlik.
- 45 Kõiki mõjuhinnangus viidatud teaduslikke uuringuid arvesse võttes leidis komisjon niisiis, et ettevaatuspõhimõttest tulenevalt on suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodete turuleviimise keelu säilitamine põhjendatud.
- 46 Direktiivi 2014/40 artikli 1 punkti c ja artikli 17 kehtivuse vaidlustamiseks proportsionaalsuse põhimõttest lähtudes viitavad Swedish Match ja NNA, nagu nähtub eelotsusetaotlusest, värsketele teaduslikele uuringutele, mis nende arvates tõendavad, et suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatooted, sealhulgas huuletubakas, on võrreldes teiste tubakatoodetega vähem kahjulikud, kuna need tekitavad vähem sõltuvust ja hõlbustavad suitsetamisest loobumist. Eelkõige rõhutavad Swedish Match ja NNA, viidates Rootsisis ja Norras tehtud tähelepanekutele, et huuletubaka tarbimine kaldub asendama suitsetatavate tubakatoodete tarbimist ega lisandu sellele ning ei ole suitsetama peibutavaks vahendiks.
- 47 Selles osas olgu märgitud, et liidu õigusloojal oli teaduslike uuringute alusel ja tulenevalt talle kõnealuses valdkonnas antud ulatuslikust kaalutusõigusest ning ettevaatuspõhimõttest õigus asuda käesoleva kohtuotsuse punktides 36 ja 38 viidatud kohtupraktikat järgides seisukohale, et ei saa olla kindel, et suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatooted on tõhus vahend suitsetamisest loobumise

hõlbustamiseks juhul, kui suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubaka turuleviimise keeld tühistatakse ja et see kujutab ohtu rahvatervisele, nagu näiteks suitsetama peibutamine, muu hulgas seetõttu, et need tooted on noorte jaoks ligitõmbavad.

- 48 Mis nimelt puudutab suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodete turuleviimise keelumeeetme sobivust rahvatervise kaitse kõrge taseme eesmärgi saavutamiseks, siis selles osas tuleb meelde tuletada, et seda sobivust ei saa hinnata ainult ühe tarbijate kategooria seisukohast (vt selle kohta 4. mai 2016. aasta kohtuotsus Philip Morris Brands jt, C-547/14, EU:C:2016:325, punkt 176).
- 49 Arvestades, et kindel ei saa olla selles, et suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodete turuleviimise keeld tühistamisel on positiivne mõju selliste tarbijate tervisele, kes soovivad neid tooteid kasutada suitsetamisest loobumiseks, ja et lisaks esineb oht teiste tarbijate, eelkõige noorte, tervisele, mis ettevaatuspõhimõttest lähtudes nõuab piiravate meetmete võtmist, siis ei saa direktiivi 2014/40 artikli 1 punkti c ja artiklit 17 pidada täiesti sobimatuks kõrge rahvatervise taseme tagamiseks.
- 50 Seevastu sellised vähem piiravad meetmed, nagu direktiivis 2014/40 on ette nähtud muude tubakatoodete suhtes, mille hulgas on terviseohu hoiatused ja maitsestatud tubakatoodete keelustamine, ei tundu seatud eesmärki saavutamiseks olevat sama tõhusad.
- 51 Nii suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodete turu suure kasvupotentsiaali tõttu, mida kinnitavad nende toodete tootjad ise, ja suitsuvabade keskkondade loomise tõttu ahvatlevad nimelt kõnealused tooted inimesi, kes siiani ei ole tubakatooteid tarbinud, eriti noori, nende tarbimist alustama.
- 52 Lisaks on suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatooted eriti ohtlikud lastele, kuna nende tarbimine on raskesti märgatav. Neid tarbitakse nimelt tavaliselt nii, et tubakatoode asetatakse ülahuule ja igeme vahele ning hoitakse seda paigal (vt selle kohta 14. detsembri 2004. aasta kohtuotsus Arnold André, C-434/02, EU:C:2004:800, punkt 19).
- 53 Järelikult ei lähe suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubaka turuleviimise keeld ilmselgelt kaugemale sellest, mis on vajalik, et saavutada eesmärk tagada rahvatervise kaitse kõrge tase.
- 54 Lisaks on väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tervisekaitse eesmärk majanduskeskkonnaga seotud huvidest tunduvalt olulisem (19. aprilli 2012. aasta kohtuotsus Artgodan vs. komisjon, C-221/10 P, EU:C:2012:216, punkt 99 ja seal viidatud kohtupraktika) ja selle eesmärgi tähtsus võib õigustada isegi märkimisväärselt negatiivseid majanduslikke tagajärgi (vt selle kohta 23. oktoobri 2012. aasta kohtuotsus Nelson jt, C-581/10 ja C-629/10, EU:C:2012:657, punkt 81 ning seal viidatud kohtupraktika). Isegi kui käesoleval juhul eeldada, et suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodete turul on suur kasvupotentsiaal, ei ole selliste toodete turuleviimise keelust tulenevad majanduslikud tagajärjed mingil juhul selged, sest direktiivi 2014/40 vastuvõtmise ajal ei olnud neid tooteid direktiivi 2014/40 artiklis 17 nimetatud liikmesriikide turgudel.
- 55 Mis puudutab eesmärki hõlbustada tubaka ja sellega seonduvate toodete siseturu tõrgeteta toimimist, siis selles osas tuleb märkida, et suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodete turule viimist keelav meede, mis on neis sätetes ette nähtud, sobib ka tubaka ja sellega seonduvate toodete siseturu tõrgeteta toimimise hõlbustamiseks.
- 56 Nimelt märkis Euroopa Kohus 14. detsembri 2004. aasta otsuse Swedish Match (C-210/03, EU:C:2004:802) punktis 37, et direktiivi 92/41 vastuvõtmise ajal esines erinevusi liikmesriikide õigus- ja haldusnormides, mis olid võetud tõkestamiseks selliste tervisele kahjulike toodete tarvitamise levikut, mis olid nende liikmesriikide turgudel uudsed ja mida peeti eriti ligitõmbavaks noorte hulgas.

- 57 Samuti nagu märkis Euroopa Kohus samas kohtuotsuses, et õiguslik olukord ei olnud muutunud võrreldes ajaga, mil võeti vastu direktiiv 2001/37, millega samuti keelati suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodete turuleviimine (vt selle kohta 14. detsembri 2004. aasta kohtuotsus *Swedish Match*, C-210/03, EU:C:2004:802, punkt 40), tuleb ka nüüd tõdeda, et olukord oli ka jäänud samaks direktiivi 2014/40 vastuvõtmise hetkel.
- 58 Nimelt on suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatooted ikka tervisele kahjulikud, sõltuvusttekitavad ja tõmbavad ligi noori. Nagu on tõdetud käesoleva kohtuotsuse punktis 26, on need tooted turule viimise korral pealegi tarbijate jaoks uudsed. Sellises olukorras jääb oht, et liikmesriigid võtavad vastu erinevaid õigus- ja haldusnorme, et peatada suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodete tarbimise laienemine.
- 59 Mis veel puudutab täpsemalt *Swedish Match* väidet, et muude tubaka- ja sellega seonduvate toodete turustamiseks antud luba näitab suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodete turuleviimise keelu ebaproportsionaalsust, siis selles osas tuleb meelde tuletada, et liidu meede on sobiv taotletava eesmärgi saavutamiseks üksnes juhul, kui see vastab tõepoolest huvile saavutada see eesmärk ühtselt ja süstemaatiliselt (vt selle kohta 5. juuli 2017. aasta kohtuotsus *Fries*, C-190/16, EU:C:2017:513, punkt 48).
- 60 Selles osas tuleneb käesoleva kohtuotsuse punktist 34, et ei direktiivi 2014/40 artikli 1 punktiga c ega artikliga 17 ei rikuta võrdse kohtlemise põhimõtet sellega, et suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatooteid koheldakse teistest tubaka- ja seonduvatest toodetest erinevalt.
- 61 Seega ei too direktiivi 2014/40 artikli 1 punkt c ega artikkel 17 taotletavate eesmärkidega võrreldes kaasa ilmselgelt ebaproportsionaalseid negatiivseid tagajärgi.
- 62 Eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et need sätted ei sisalda ebaproportsionaalsed piirangud seoses direktiivi 2014/40 kahe eesmärgiga, milleks on hõlbustada tubaka- ja seonduvate toodete siseturu tõrgeteta toimimist ning tagada inimeste tervise kaitse kõrge tase.
- 63 Seega tuleb tõdeda, et kõnealused sätted ei riku proportsionaalsuse põhimõtet.

Direktiivi 2014/40 artikli 1 punkti c ja artikli 17 kehtivus subsidiaarsuse põhimõttest lähtudes

- 64 Eelotsusetaotlusest ilmneb, et *Swedish Match* vaidlustas direktiivi 2014/40 artikli 1 punkti c ja artikli 17 kehtivuse lähtudes subsidiaarsuse põhimõttest tulenevalt asjaolust, et suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodete turuleviimise üldine ja täielik keeld võtab liikmesriikidelt igasuguse reguleerimisvõime ning kehtestab ühetaolise regulatsiooni olenemata konkreetsetest asjaoludest, mis iseloomustavad eri liikmesriike, välja arvatud Rootsi Kuningriik. Lisaks ei ole *Swedish Match* arvates selline lähenemine vajalik, nagu nähtub selle direktiivi artikli 24 lõikega 3 igale liikmesriigile antud võimalusest keelustada tubaka- või seonduvate toodete teatud kategooria, kui selline vajadus tuleneb liikmesriigi eripärast.
- 65 Meeles tuleb pidada, et subsidiaarsuse põhimõte on sõnastatud ELL artikli 5 lõikes 3, mille kohaselt võtab liit valdkondades, mis ei kuulu liidu ainuvõimusesse, meetmeid ainult siis ja niivõrd, kui liikmesriigid ei suuda täielikult saavutada kavandatava meetme eesmärke ning seetõttu võib neid kavandatava meetme ulatuse või toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil. EL lepingule ja EL toimimise lepingule lisatud protokollis (nr 2) „Subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise kohta“ artiklis 5 nähakse ette ka juhised, kuidas kontrollida, kas need tingimused on täidetud (4. mai 2016. aasta kohtuotsus *Philip Morris Brands jt*, C-547/14, EU:C:2016:325, punkt 215).

- 66 Mis puudutab valdkonda, mis ei kuulu liidu ainupädevusse – käesolevas asjas siseturu toimimise parandamine –, siis tuleb kontrollida, kas direktiivi 2014/40 eesmärgi sai paremini saavutada liidu tasandil (4. mai 2016. aasta kohtuotsus Philip Morris Brands jt, C-547/14, EU:C:2016:325, punkt 219).
- 67 Nagu on ka märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 40, on direktiivil 2014/40 kaks eesmärki, milleks on hõlbustada tubaka- ja seonduvate toodete siseturu tõrgeteta toimimist, tagades seejuures inimeste tervise kaitse kõrge tase, eelkõige noorte jaoks (4. mai 2016. aasta kohtuotsus Philip Morris Brands jt, C-547/14, EU:C:2016:325, punkt 220).
- 68 Ent isegi kui oletada, et nendest eesmärkidest teise saaks paremini saavutada liikmesriikide tasandil, võib eesmärgi saavutamine sel tasandil siiski kinnistada senist olukorda või isegi tekitada olukorra, millele on viidatud käesoleva kohtuotsuse punktis 58, kus osades liikmesriikides lubatakse suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodete turuleviimist ning teistes see keelatakse, mis oleks aga risti vastupidine direktiivi 2014/40 esimese eesmärgiga, milleks on tubaka- ja seonduvate toodete siseturu toimimise tingimuste parandamine (4. mai 2016. aasta kohtuotsus Philip Morris Brands jt, C-547/14, EU:C:2016:325, punkt 221).
- 69 Nende kahe direktiivis nimetatud eesmärgi omavahelisest seotusest järeldub, et liidu õiguslooja võis õiguspäraselt asuda seisukohale, et tema võetava meetmega tuleb kehtestada suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodete liidus turuleviimise kord ja et selle seotuse tõttu saab neid kahte eesmärki paremini saavutada liidu tasandil (4. mai 2016. aasta kohtuotsus Philip Morris Brands jt, C-547/14, EU:C:2016:325, punkt 222).
- 70 Seoses väitega, et direktiivi 2014/40 artikli 24 lõikest 3 nähtub, et liikmesriigid suudavad piisavalt tulemuslikult saavutada selle direktiivi eesmärgid, olgu märgitud, et viidatud säte annab igale liikmesriigile õiguse keelustada tubaka- või seonduvate toodete teatud kategooria, kui selline vajadus tuleneb liikmesriigi eripärast ja need sätted on rahvatervise kaitse vajadusest lähtuvalt põhjendatud, kuid komisjonil on õigus need riigisiseseid õigusnormid heaks kiita või tagasi lükata, kui ta on kõnealuse direktiiviga tagatud inimeste tervise kaitse kõrget taset arvesse võttes kontrollinud, kas need õigusnormid on põhjendatud, vajalikud ja nende eesmärgiga proportsionaalsed ega ole suvalise diskrimineerimise vahendid või liikmesriikidevahelise kaubanduse varjatud piirangud.
- 71 Sellega seoses tuleb märkida, et asutamislepingu koostajad tahtsid sõltuvalt üldisest õiguslikust kontekstist ning ühtlustatava valdkonna erilistest asjaoludest anda liidu õigusloojale hindamisruumi, et valida soovitud tulemuseni jõudmiseks sobivaim ühtlustamistehnika, ning seda eriti keerulisi tehnilisi üksikasju puudutavates valdkondades. Liidu õiguslooja võib seega oma selle kaalutusõiguse teostamisel ühtlustamise läbi viia ainult etappide kaupa ja nõuda ainult järkjärgulist liikmesriikide ühepoolset vastu võetud meetmete kehtetuks muutmist (4. mai 2016. aasta kohtuotsus Philip Morris Brands jt, C-547/14, EU:C:2016:325, punkt 63).
- 72 Olenevalt olukorrast võivad ETL artikli 114 lõikes 1 viidatud meetmed seisneda nõudes, et kõik liikmesriigid lubaksid asjaomase kauba või kaupade turustamist, seada sellisele lubamiskohustusele teatud tingimused või lausa keelata ajutiselt või lõplikult teatud kauba või kaupade turustamise (4. mai 2016. aasta kohtuotsus Philip Morris Brands jt, C-547/14, EU:C:2016:325, punkt 64).
- 73 Kuna liidu õiguslooja on keelanud viia turule suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatooteid, lubades samal ajal muude tubakatoodete turustamist, siis tuleb seda pidada tubakatoodete järkjärguliseks ühtlustamiseks.
- 74 Direktiivi 2014/40 artikli 24 lõige 3 puudutab seega üht aspekti, mis ei ole kõnealuses direktiivis sätestatud ühtlustamismeetmete ese (4. mai 2016. aasta kohtuotsus Philip Morris Brands jt, C-547/14, EU:C:2016:325, punkt 90).

- 75 Viimati nimetatud säte ei tõenda seega iseenesest, et liikmesriigid suudavad kõnealuse direktiivi eesmärgi piisavalt tulemuslikult saavutada.
- 76 Seega ei ole direktiivi 2014/40 artikli 1 punkt c ega artikkel 17 vastuolus subsidiaarsuse põhimõttega.

Direktiivi 2014/40 artikli 1 punkti c ja artikli 17 kehtivus ELTL artikli 296 teisest lõigust lähtudes

- 77 Eelotsusetaotlusest nähtub, et Swedish Match väidab, et direktiivis 2014/40 ei selgitata konkreetselt ja asjakohaselt suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodete valikulist keeldu ja lisab, et selline selgitus ei ilmne piisavalt selgelt ka kõnealuse direktiivi õiguslikust kontekstist.
- 78 Selles osas tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab ELTL artikli 296 teise lõiguga nõutav põhjendus vastama asjasse puutuva akti olemusele ning sellest peab selgelt ja ühemõtteliselt ilmnema akti andnud institutsiooni arutluskäik, nii et huvitatud isikutel oleks võimalik teada saada võetud meetme põhjused ja pädeval kohtul teostada kontrolli. Ei ole nõutud, et põhjenduses oleks toodud kõik asjasse puutuvad faktilised ja õiguslikud asjaolud, kuna kontrollides akti põhjenduse vastavust ELTL artikli 296 teise lõigu nõuetele tuleb lisaks akti sõnastusele arvestada akti konteksti ja kõiki asjasse puutuvaid õigusnorme (17. märtsi 2011. aasta kohtuotsus AJD Tuna, C-221/09, EU:C:2011:153, punkt 58).
- 79 Samuti tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et põhjendamiskohustuse ulatus sõltub asjaomase õigusakti olemusest ning üldakti puhul piisab, kui põhjendustes on osutatud esiteks üldisele olukorrale, mis tingis akti vastuvõtmise, ja teiseks üldistele eesmärkidele, mille saavutamiseks see on mõeldud. Sellega seoses leidis Euroopa Kohus muu hulgas, et oleks liigne nõuda, et konkreetselt põhjendatakse erinevaid tehnilisi valikuid, kui vaidlustatud aktist ilmneb institutsiooni taotletav peamine eesmärk (vt selle kohta 17. märtsi 2011. aasta kohtuotsus AJD Tuna, C-221/09, EU:C:2011:153, punkt 59).
- 80 Käesoleval juhul sisaldavad direktiivi 2014/40 põhjendus 32 ja mõjuhinnang asjaolusid, mis näitavad selgelt ja ühemõtteliselt, miks komisjon keelas suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodete turuleviimise.
- 81 Eelkõige on direktiivi 2014/40 põhjenduses 32 märgitud, et suukaudseks kasutamiseks ette nähtud tubaka müügi keeld tuleks säilitada, et hoida ära sõltuvust tekitava ja tervist kahjustava toote toomine liitu (välja arvatud Rootsi) ja selles on viidatud direktiivides 89/622 ja 2001/37 esitatud põhjendustele, mis – nagu Euroopa Kohus on juba tuvastanud (vt selle kohta 14. detsembri 2004. aasta kohtuotsus Swedish Match, C-210/03, EU:C:2004:802, punkt 65) – osutavad selgelt kõnealuse keelu aluseks olevatele põhjustele.
- 82 Neil tingimustel tuleb asuda seisukohale, et kuna nimetatud asjaolud võimaldavad teada saada suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodete keelustamise põhjused ja pädeval kohtul läbi viia kontrolli, siis vastab direktiiv 2014/40 ELTL artikli 296 teises lõigus sätestatud põhjendamiskohustusele.

Direktiivi 2014/40 artikli 1 punkti c ja artikli 17 kehtivus ELTL artiklitest 34 ja 35 lähtudes

- 83 Eelotsusetaotlusest nähtub, et Swedish Matchi arvates on direktiivi 2014/40 artikli 1 punkt c ja artikkel 17 vastuolus ELTL artiklitega 34 ja 35, kuna need rikuvad võrdse kohtlemise ja proportsionaalsuse põhimõtteid ning põhjendamiskohustust.

- 84 Kuigi on tõsi, et keeld viia turule suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatooteid kujutab endast piirangut ELTL artiklite 34 ja 35 tähenduses, on selline piirang, nagu eespool märgitud, õigustatud rahvatervise kaitse kaalutlustel ega riku võrdse kohtlemise ja proportsionaalsuse põhimõtteid ning täidab põhjendamiskohustuse.
- 85 Seega ei ole direktiivi 2014/40 artikli 1 punkt c ega artikkel 17 kehtetud ELTL artiklite 34 ja 35 seisukohast.

Direktiivi 2014/40 artikli 1 punkti c ja artikli 17 kehtivus harta artiklitest 1, 7 ja 35 lähtudes

- 86 Eelotsusetaotlusest tuleneb, et Swedish Match ja NNA toovad esile, et direktiivi 2014/40 artikli 1 punkt c ja artikkel 17 on vastuolus harta artiklitega 1, 7 ja 35, kuna suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoote turuleviimise keeld takistab inimestel, kes soovivad suitsetamisest loobuda, kasutada tooteid, mis oleks kasulikud nende tervisele.
- 87 Sellega seoses tuleb silmas pidada, et harta artikli 52 lõige 1 näeb ette, et hartaga tunnustatud õiguste ja vabaduste teostamist tohib piirata ainult seadusega ning arvestades nimetatud õiguste ja vabaduste olemust. Proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt võib piiranguid seada üksnes juhul, kui need on vajalikud ning vastavad tegelikult liidu poolt tunnustatud üldist huvi pakkuvatele eesmärkidele või kui on vaja kaitsta teiste isikute õigusi ja vabadusi.
- 88 Isegi juhul, kui käesoleval juhul piiratakse direktiivi 2014/40 artikli 1 punktiga c ja artikliga 17 põhiõigusi, nagu Swedish Match ja NNA väidavad, oleks see piirang ette nähtud seadusega, arvestaks nimetatud õiguste ja vabaduste olemust ja oleks kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega.
- 89 Sellega seoses tuleb põhiõiguste olemuse arvestamise kohta märkida, et direktiivi 2014/40 artikli 1 punktis c ja artiklis 17 ette nähtud suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoote turule viimist keelava meetme eesmärk ei ole õiguse tervisele piiramine, vaid vastupidi, selle õiguse konkretiseerimine ja seega kõigi tarbijate tervise kaitse kõrge taseme tagamine ega võta inimestelt, kes soovivad nende tarbimisest loobuda, täielikult võimalust valida tooteid, mis võivad olla selleks kasulikud.
- 90 Nagu käesoleva kohtuotsuse punktis 63 on tõdetud, ei riku need sätted ka proportsionaalsuse põhimõtet.
- 91 Neist asjaoludest lähtudes tuleb järeldada, et direktiivi 2014/40 artikli 1 punkt c ega artikkel 17 ei ole kehtetud harta artiklitest 1, 7 ja 35 lähtudes.
- 92 Eeltoodust nähtub, et eelotsuse küsimuse analüüsimisel ei ilmnenud ühtegi asjaolu, mis võiks mõjutada direktiivi 2014/40 artikli 1 punkti c ja artikli 17 kehtivust.

Kohtukulud

- 93 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulused, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

Eelotsuse küsimuse analüüsimisel ei ilmnenud ühtegi asjaolu, mis võiks mõjutada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta direktiivi 2014/40/EL tubaka- ja seonduvate toodete tootmist, esitlemist ja müüki käsitlevate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2001/37/EÜ, artikli 1 punkti c ja artikli 17 kehtivust.

Allkirjad